Kahel wiimasel aastal on suur Weneriik meie armulise keisri Aleksandri III. walitsuse ja juhatamise all kõigist wälismistest õnnetustest puutumata jäänud ja ainuüksi rahutööd teinud, nagu: Siberimaa raudtee, mis uut kasu toob ja kahe suure maailma jao wahel elawamat läbikäimist sünnitab. Ka Läänemere kubermangudes on neil aastatel wäsimata ja agaraste rahutööd tehtud. Mõtleme üksnes Liiwimaa raudtee peale. Sel tööl on meie kodumaa asjanduses ja kaubaajamises üli suur tähtjus; ta kergitab igapidi meie käekäiki ja saadab uut priskust meie rahwa elusse. Kõigekõrgem andku ka edaspidi meie armsale isamaale ikka rahupäiwi näha ja rahutööd teha.

Saksamaale on aasta 1888 suur leina-aasta olnud, sest sel aastal on Saksoriigi alamad kaks keisrit maha matnud. Esimene oli keiser Willem I., saksa ühenduse põhjendaja, ülespidaja ja isa, ja maailma rahukaitsja. Ta oli üle ilma kuulus Hohenzoller (nõnda nimetatakse Saksa keisri sugumõsa), nüüd on ta elunurmel närtsinud. Hohenzollerid on üks wägew würsti sugu. Mis aastasajad ette walmistanud, sellele pani keiser Willem I. krooni peale. Kellel ei seisa weel meeles aasta 1871, Saksa ketserriigi sündimise-aasta. Sest saadik on Saksariik igapidi seaduste teel oma jõudu kaswatanud nõnda, et tema tänane wägewalt ja rahuarmastawalt rahwaste nõunkogus seisab ja „raudkantsler“ Bismarck sõnu wõis rääkida, mis terwes maailmas kajastwad.

Kui hoolas ja tegew Willem I. oli, sellest annawad tunnistust järgmised sõnad, mis ta omas surmawoodis rääkis: „Mul ei ole enam aega wäsinud olla.“ — Niisugune hoolsuse ja wäsimata tegewusega on ta omale ise auusamba ülesse ehitanud, nagu seda enam keegi temale paremine ei oleks wõinud välja mõtelda. Wanadus, nagu näha oli, ei saanud hallipeaga wanamehest mitte üle. Aga mure tema armsama poja Widriku pärast pidi ennast enne ühendama kurbdusega, enne kui tema selle tugewa tamme jõudis mahamurda. 9. Märtsil 1888 a. wajutas ta omad silmad igaweste kinni. Tema asemele astus trooni peale **Widrik III.** kelle walitsuse aeg üksnes umbes 100 päewa tuuris. Surm niitis teda maha ja asemele astas tema poeg **Willem II.** Praegu, kui

meie neid ridasid kirjutame, reisib tema mereteed Peterburisse meie Keisrile wõersiks.

Aastal 1887 läks ka „suurtükkide kuningas“ **Alfred Krupp** hinguselе. Aga tema suurtükid kuulutawad peaaegu terwe maakera peal oma meistri kuulsust ja auu. Tema suurtüki wabrikus tegi 20,000 inimest tööd, kellega tema isalikult ümber käis.

Arstide hulgast kaotas Saksamaa — üleüldse haritud maailm — 1. Oktoobril 1887 kuulsa arsti **Bernhard v. Langenbecki,** kelle asemele ennine Tartu ülikooli prohwessor v. Bergmann waliti. Langenbeck oskas oma kuulajaid arstikunstile waimustada. Tema oli mitmest sõjast osa wõtnud ja seal oma teadmist laiendanud ja sellega kannatajate inimese-soole palju kergitust ja pehmitust saatnud. Kui kellelgi üks ihuliige oli rikutud, siis ei tahtnud tema seda mitte kohe maha leigata, waid püüdis seda arstimise kunstiga jälle kõlbulisels teha. See'p see tema peatähtsus ongi.

Ka kaks tähtjat naisterahwast on surm aastal 1887 maha niitnud. Esimene oli **Jenny Lind,** auustatud ja armastatud „Rootsi ööpik“; ta suri 2. Nowembril 1887. Jenny Lind on Stockholmi linnas 1821-a. sündinud. Juba lapsena näitas ta aruldast lauluandeid, millega ta pea üleüldist tähele panemist enese peale pööras. Waewalt on teist niisugust laulu ööpikut leida, aga ta oli peale selle ka üks kallis inimene, kellel palju woorust ehteks oli, millede hulgast iseäranis waestele heategemise-woorus ette paistis. Kui ta ära suri, siis jättis ta omas testamentis umbes 50000 rubla oma isamaa ülikoolide waeste tudengite heaks.

Teine oli Prantsusmaal, leski-proua **Boucicaut** (räägi: Busikoo). Tema sai alles siis paljudele tutwaks, kui teada sai, mis määratu suur warandus temal olnud ja misuguste auusa asjade peale tema oma wara enne surma testamentis kinnitas. Tema tuli aastal 1845 (28 aastat wana) Pariisi ning wõttis omale ühes kauplises müüja-koha. Pea leidis ta omale ka mehe. Mõlemad hakasiwad wäikese poega peale kauplema, mis kiireste kaswas. Neile tuli korraga see mõte pähe, waesematele inimestele igal laupäewal kaupa selleasama hinna eest wälja müüa, mille eest nad seda ise olisiwad ostnud. See müümisewiis saatis neile niipalju ostjaid, et nad mõne aasta pärast terwe uulitsaweerandi